

EU:n strateginen
lähestymistapa
ympäristössä oleviin
lääkeaineisiin

europarlamentaarikko Sirpa Pietikäinen

Lääkeaineiden päätyminen ympäristöön

- ▶ Farmaseuttisten tuotteiden jäämiä voi joutua ympäristöön niiden valmistuksen, käytön ja loppukäsittelyn yhteydessä
- ▶ Ihmisille ja eläimille tarkoitetut lääkkeet joutuvat ympäristöön eri kautta
- ▶ Kolme pääasiallista tapaa:
 - yhdyskuntajäteveden käsittelylaitosten jätevesipäästöt (pesuainoiden ja WC-istuinten kautta)
 - karjalannan levittäminen
 - vesiviljely (lääkkeitä rehuun sekoitettuna)
- ▶ Muut lähteet: (etenkin EU:n ulkopuolella sijaitsevien) tuotantolaitosten jätevesipäästöt; jätevedestä poistettuja lääkeaineita sisältävän puhdistamolietteen levitys; laiduneläimet; lemmikkieläinten lääkehoito; käyttämättömien lääkkeiden ja saastuneen jätteen epäasianmukainen sijoittaminen kaatopaikalle

Lääkejäämien pitoisuudet

- ▶ Kaikkialla unionissa on löydetty useiden lääkeaineiden jäämiä pinta- ja pohjavesistä, maaperästä ja eläinkudoksista
 - ▶ pitoisuudet riippuvat lääkeaineesta sekä lähteiden luonteesta ja etäisyydestä
- ▶ Joitakin jäämiä löydetty myös juomavedestä
- ▶ Jäteveden käsittelyssä pystytään poistamaan lääkejäämiä vaihtelevasti riippuen aineesta ja käsittelyn tasosta.
- ▶ Edes parhaat ja kalleimmat nykyiset käsittelytavat eivät ole sataprosenttisen tehokkaita

Vaikutukset

- ▶ eräillä lääkeaineilla on vedestä ja maaperästä löydettävänä pieninä tai jopa ne alittavina pitoisuuksina välittömiä vaikutuksia luonnonvaraisiin eläimiin
- ▶ Ihmisten ja eläinten lääkehoidosta peräisin olevia monia antimikrobisia lääkeaineita - esiintyminen saattaa osaltaan nopeuttaa resistenttien bakteerien ja sienten kehittymistä, säilymistä ja leviämistä.
- ▶ Toistaiseksi ei ole määritelty selvää yhteyttä ympäristössä esiintyvien lääkeaineiden ja ihmisten terveydelle aiheutuvien välittömien vaikutusten välillä

Tutkimus tiedon tarve

- ▶ Puuttuu tarpeeksi kattavaa tietoa lääkeainepitoisuuksien ja niistä aiheutuvien riskitasojen osalta ympäristössä
 - ▶ monille vuosia sitten markkinoille tuoduille lääkkeille ei ole lupaprosessin yhteydessä tehty ympäristöriskien arviointia
 - ▶ ympäristössä olevien lääkeaineiden seuranta on hyvin vähäistä
 - ▶ valittuja aineita seurataan pinta- ja pohjavesissä vesipuitedirektiivin nojalla
 - ▶ erityisiä ongelma-alueita, kuten sairaaloiden jätevesille altistuvaa ympäristöä, seurataan vain vähäisesti.
 - ▶ tiedon puute maaperän pitoisuuksista sekä mikrobilääkkeille resistenttien mikro-organismien ja mikrobilääkeresistenssigeenien esiintymisestä
 - ▶ vähäinen tutkimus mahdollisista eri lääkeaineiden ja muiden kemikaalien esiintymisen vaikutuksesta

Komission tiedonanto

Pyrkii huomioimaan mm

- ▶ Lääkeala elinvoimaisena teollisuudenalana
 - ▶ Kulutus kasvaa
- ▶ Kansainvälinen ulottuvuus
- ▶ Kiertotalouteen liittyvät näkökohdat

Muu relevantti lainsäädäntö

- ▶ hormonaalisia haitta-aineita koskevaa strategia
- ▶ yhdyskuntajätevesien käsittelyä koskevasta direktiivistä ja muista unionin vesilainsäädännön keskeisistä säädöksistä tehdyt arvioinnit
- ▶ veden uudelleenkäyttöä koskeva asetus
- ▶ juomavesidirektiivi
- ▶ kemikaalilainsäädännön arvioinnit

STRATEGISEN LÄHESTYMISTAVAN TAVOITTEET

- ▶ määritellä **toteutettavat tai edelleen tutkittavat** toimet, joilla torjutaan ympäristössä olevien lääkejäämien mahdollisia riskejä, varsinkin kun tavoitteena on tukea unionin toimintaa mikrobilääkeresistenssin torjumiseksi
- ▶ kannustaa **innovointia**, jolla voidaan tukea riskien torjuntaa ja edistää kiertotaloutta helpottamalla resurssien, kuten veden, puhdistamolietteen ja karjanlannan, kierrätystä
- ▶ tunnistaa jäljelle jääneitä **puutteita tietämyksessä** ja esittää mahdollisia ratkaisuja niiden korjaamiseen
- ▶ varmistaa, että riskien torjuntaan tähtäävillä toimilla ei heikennetä ihmisille ja eläimille tarkoitettujen **turvallisten ja tehokkaiden lääkehoitojen** saatavuutta.

Tiedottaminen ja lääkkeiden maltillisen käytön edistäminen

- ▶ edistää ympäristölle tai ympäristön kautta riskin aiheuttavien lääkkeiden maltillista käyttöä koskevien ohjeiden laatimista terveydenhoidon ammattilaisille
- ▶ selvittää miten ympäristönäkökohdat voitaisiin sisällyttää lääkärinkoulutukseen ja ammatillisen kehittymisen ohjelmiin
- ▶ pyrkii rajoittamaan eläimille tarkoitettujen mikrobilääkkeiden ennaltaehkäisevää käyttöä varmistamalla hiljattain hyväksytyn eläinlääkkeitä koskevan asetuksen moitteettoman täytäntöönpanon
- ▶ edistää parhaiden käytäntöjen jakamista ja vaihtoa

Tuki vähemmän haitallisten lääkkeiden kehittämiseksi ja ekologisemman tuotannon edistäminen

- ▶ rahoittaa tutkimusta ja innovointia
- ▶ tutkia laajennetun tuottajavastuun

Kiitos osallistumisesta!

- ▶ Tästä ja muista aiheista voit lukea osoitteesta www.sirpapietikainen.eu. Samasta osoitteesta voit myös tilata uutiskirjeen.

Ole yhteydessä!
www.sirpapietikainen.eu
sirpa.pietikainen@ep.europa.eu

The logo for Sirpa, featuring the word "Sirpa" in a stylized, handwritten-style font.